

Atop 31

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie restauracji Zamku
w Olesku.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 18. marca 1899 r. upoważnił Wys. Sejm Wydział krajowy do przeprowadzenia w Zamku Oleskim robót adaptacyjnych potrzebnych dla pomieszczenia w nim dopełniających kursów rolniczych szkoły ludowej w Olesku i wstawił na ten cel do budżetu krajowego sumę 10.000 zł. w. a. jako kredyt do dyspozycji Wydziału krajowego.

Uchwała powyższa została zaraz w roku 1899 wykonaną. Mianowicie zrestaurowano i zaadaptowano na użytek kursu rolniczego 5 sal na 1 piętrze w lewym skrzydle Zamku, zaś w parterze prawego skrzydła urządzono mieszkanie dla kierownika kursu, nadto w dziedzińcu zamkowym wymurowano nowy budynek na skład narzędzi rolniczych i ziemiopłodów, sam dziedziniec zaś i w ogóle cały gmach uporządkowano o tyle, o ile to było niezbędnem, aby mu odjąć pozór rudery. Z początkiem października 1899 oddano zrestaurowane części Zamku Władzy szkolnej do użytku na cel pomieszczenia kursu rolniczego, który w jesieni 1899 r. rzeczywiście wprowadzony został w życie.

O tem wykonaniu uchwały zdał Wydział krajowy sprawę Wys. Sejmowi w zeszłorocznym sprawozdaniu z czynności, obecnie zaś uzupełnia je przedstawieniem sprawy kosztów, spowodowanych wykonaniem powyższej uchwały.

Pierwotny kosztorys częściowej restauracji Zamku Oleskiego dla umieszczenia w nim kursu rolniczego opiewał na sumę 8000 zł. w. a. Na tym kosztorysie oparł Wydział krajowy swe sprawozdanie z dnia 28. listopada 1898 r. L. 65.810, ale już wówczas zaznaczył wyraźnie, że suma ta według wszelkiego prawdopodobieństwa okaże się niedostateczną, bo objęte są w niej tylko wydatki potrzebne ściśle na urządzenie ubikacyj dla kursu rolniczego, nie są zaś uwzględnione koszta sporządzenia całego budynku, nieuniknione przed oddaniem go na cel zamierzony, nie są również uwzględnione w należytej mierze nadprogramowe wydatki, które łatwo zdarzyć się mogą po rozpoczęciu robót w tych starych murach i sklepieniach.

Z tych powodów uważał Wydział krajowy już wówczas za rzecz konieczną, aby suma kosztorysowa została podwyższoną na 10.000 zł. w. a., spodziewając się w granicach tej sumy znaleźć fundusz dostateczny nie tylko na wykonanie robót potrzebnych dla umieszczenia w Zamku kursu rolniczego, ale także na nieuniknione z powodu tej częściowej rekonstrukcji ogólne roboty restauracyjne.

Po uchwaleniu przez Wys. Sejm kredytu w kwocie 10.000 zł. poruczył Wydział krajowy wykonanie robót w Zamku architektce lwowskiemu, p. Michałowi Kowalczukowi

z poleceniem, aby granic ułożonego przez siebie kosztorysu ściśle przestrzegał. Jakoż z ostatecznego zestawienia rachunków przekonał się Wydział krajowy, że wydatki na samą rekonstrukcję potrzebną dla kursu rolniczego nie tylko nie przewyższyły preliminowanej w kosztorysie sumy, ale jej nawet nie dosięgły.

Natomiast wydatki na niezbędną z powodu tej rekonstrukcji ogólną restaurację budynku, były w kosztorysie o wiele za nisko preliminowane.

W toku robót okazała się przede wszystkim potrzeba wzmocnienia i naprawy znacznej części starych murów, a wysłany przez Wydział krajowy na inspekcję c. k. radca budowniczy p. Braunseis uznał za niezbędne zarządzić wzmocnienie około 150 metrów kubicznych murów, co spowodowało nadkosztorsowy wydatek w kwocie przeszło 1500 zł. W dalszym ciągu restauracji komisya wydelegowana z Wydziału krajowego była zmuszoną zarządzić wykonanie całego szeregu nieprzewidzianych w kosztorysie robót, które były nieodzowne w celu utrzymania Zamku, tudzież w celu usunięcia rażących uszkodzeń nadających Zamkowi cechę ruin. Ogólny koszt tych robót dodatkowych wynosił z górą 2000 zł

Przedłożony przez przedsiębiorcę rachunek kolaudacyjny opiewający na sumę 12.349 złr. 13 ct. aw., został po przeprowadzeniu kolaudacji sprawdzony przez Wydział krajowy na sumę ogólną 11.980 złr. 84 ct. aw. Gdy zaś kredyt przez W. Sejm uchwalony wynosi 10.000 złr., okazuje się przekroczenie w kwocie 1980 złr. 84 ct., wykazane w zamknięciu rachunkowym funduszu krajowego za rok 1899 w rubr. VIII. poz. 136 wydatków.

Ze względu że przekroczenie to wynikało z wykonania całego szeregu nieprzewidzianych w kosztorysie robót, które okazały się niezbędne dla należytego przeprowadzenia rekonstrukcji zamku, uchwałą W. Sejmu z 18. marca 1899 poleconej, Wydział krajowy uprasza o uznanie tego przekroczenia kredytu za usprawiedliwione.

Uchwałą z dnia 3. maja 1900 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycję koła c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej o udzielenie subwencji 7000 koron na restaurację komnat królewskich Zamku Oleskiego.

W petycji swej pp. konserwatorowie, zaznaczając wielką, artystyczną a zwłaszcza historyczną wartość Zamku Oleskiego, jako miejsca urodzenia króla Jana Sobieskiego, przedstawiają konieczną potrzebę bezzwłocznego przystąpienia do restauracji komnat królewskich na I. piętrze prawego skrzydła Zamku. Konserwatorowie podnoszą, że ze swej strony uczynili już pierwszy krok do tej restauracji, postarali się bowiem własnym kosztem o umiejętne odrestaurowanie starych malowideł olejnych zdjętych z sufitu jednej z sal królewskich i kazali sporządzić kosztorys restauracji tych komnat królewskich, w których zachowały się dotychczas resztki ozdób architektonicznych i dekoracyjnych. Według tego, do petycji dołączonego kosztorysu, sporządzonego przez architekta, p. Władysława Halickiego, koszt odnowienia 4 komnat królewskich tudzież klatki schodowej wynosiłby 5000 złr. czyli 10.000 K., na pokrycie tego kosztu ofiarują konserwatorowie z corocznie udzielanej im przez Wys. Sejm dotacji 1.500 złr. czyli 3.000 K. o udzielenie zaś reszty w kwocie 3.500 złr. czyli 7.000 K., udają się z prośbą do W. Sejmu.

Wydział krajowy stosując się do przytoczonej powyżej uchwały W. Sejmu, delegował swego członka Dr. Józefa Wereszczyńskiego do zbadania rzeczy na miejscu w porozumieniu z kołem c. k. konserwatorów. Dnia 18. lipca 1900 odbyło się w Olesku komisyjne badanie, w którym oprócz wspomnianego delegata Wydziału krajowego wzięli udział c. k. konserwator powiatu Złoczowskiego, prof. Dr. Finkel, Dr. Korzeniowski i architekt Halicki.

Zbadano dokładnie obecny stan sal zamkowych proponowanych do odrestaurowania, oraz przedłożony plan i kosztorys tej restauracji i uznano jednomyślnie, że sale te warto odrestaurować, że dadzą się przyprowadzić do pierwotnego stanu, że przedłożony plan tej restauracji jest pod każdym względem odpowiedni a koszta obliczone nie przynoszą rzeczywistej wartości robót wykonać się mających. Następnie przystąpiła komisya do zbadania zewnętrznej strony Zamku i przyszła do przekonania, że szczególnie połowa wschodniej części Zamku aż do wieży nad bramą i wschodnia facyata tej wieży w jak najkrótszym czasie powinna być odrestaurowana, aby Zamek także i na zewnątrz, przynajmniej z tej jednej strony nie przypominał ruiny. W tym celu koniecznem byłoby przeprowadzić restaurację kilku okien oraz postawić stylową bramę. Komisya poleciła przeto

p. Halickiemu, aby dodatkowo do przedłożonych planów i kosztorysu także w powyższym względzie wypracował i przedłożył odpowiednie plany i kosztorysy.

Przedłożony wskutek tego dodatkowy kosztorys opiewający na sumę 2298 K. przedłożyło c. k. koło konserwatorów Wydziałowi krajowemu z prośbą, aby na restaurację Zamku Oleskiego preliminował tę kwotę oprócz poprzednio żądanych 7000 K. — razem przeto kwotę 9298 K.

Pomimo uznania ważności i potrzeby jaknajrychlejszego przeprowadzenia projektowanej przez koło c. k. konserwatorów restauracji, nie mógł Wydział krajowy w obecnym finansowym położeniu kraju przychylić się do tego wniosku c. k. konserwatorów. Pragnąc jednakowoż umożliwić przynajmniej rozpoczęcie robót i w nadziei, że w przyszłych latach przy pomyślniejszych warunkach, może dalsza pomoc będzie możliwą, postanowił na cel restauracji komnat królewskich w Zamku Oleskim wstawić do preliminarza na r. 1901 kwotę 2000 K.

Na podstawie tego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wykazane w zamknięciu rachunkowym funduszu krajowego za rok 1899

1) przekroczenie dozwolonego uchwałą z 18. marca 1899 kredytu w sumie 10.000 złr. na rekonstrukcję części Zamku Oleskiego dla pomieszczenia w nim dopełniającego kursu rolniczego szkoły ludowej w Olesku — o kwotę 1980 złr. 84 ct. a. w., uznaje Sejm za usprawiedliwione;

2) Na cel restauracji komnat królewskich w Zamku Oleskim przyznaje Sejm subwencję z funduszu krajowego w kwocie 2000 K. i wstawia tę sumę do budżetu kraj. na r. 1901.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

